

Pirmadienį, Kovo 11-ąją, jau 29 kartą švęsime atgimusią Lietuvą. Nepriklausomybės atkūrimo diena! nacionalinis transliuotojas parengė specialią programą, kurią kviečia sekti visuose LRT kanaluose: per radiją, televiziją ir portale LRT.LT:

10 val. Iškilmingas minėjimas, skirtas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienai, Seimo Kovo 11-osios Akto salėje. Tiesioginė transliacija per LRT TELEVIZIJĄ (su vertimu į gestų k.), LRT RADIJĄ ir LRT.LT.

12 val. Trijų Baltijos valstybių vėliavų pakėlimo ceremonija. Nepriklausomybės aikštėje. Tiesioginė transliacija (su vertimu į gestų k.). per LRT TELEVIZIJĄ, LRT RADIJĄ ir LRT.LT.

13 val. Šv. Mišios, skirtos Lietuvos nepriklausomybės dienai. Tiesioginė transliacija iš Vilniaus arkikatedros per LRT TELEVIZIJĄ, LRT KLASIKĄ ir LRT.LT.

11.40 val. per LRT PLIUS – premjera: dokumentinė apybraiža apie kompozitorių, vargonininką, choro dirigentą, pedagogą, pirmosios Dainų šventės rengėją Juozą Naujalį, skirta jo 150-osioms gimimo metinėms. Vakare, 22.55 val., filmą rodys LRT TELEVIZIJA. <https://youtu.be/a6bBxSCqBHU>

Bendro LRT ir Kultūros ministerijos filmo **„Juozas Naujalis. Meilė Tėvynės nemari“** scenarijaus autorė ir režisierė Zita Kelmickaitė. Į dokumentinę apybraižą sugulė J. Naujalia nuotraukos iš šeimos archyvo bei iš profesorės Danutės Petrauskaitės JAV lietuvių išeivijos archyvų, kuriuose aptiktos akimirkos iš J. Naujalia Viešnagės Amerikoje 1922 m. Filme kalba vienintelė J. Naujalia anūkė Rasa Naujalytė-Laurinaitienė, genealoginio Naujalių šeimos medžio sudarytojas ir tyrinėtojas Viktoras Trofimišinas, pianistė Mūza Rubackytė.

150-ųjų gimimo metinių sukaktis leido apmąstyti muzikologams, kompozitoriams, vargonininkams, choro dirigentams šios asmenybės mastelį. Muzikologas ir politikas Vytautas Landsbergis pasidalija įžvalgomis apie J. Naujalia vietą XIX a. ir šiandieniniame kontekste. Apybraižoje skamba J. Naujalia kūriniai, užfiksuoti išleisti gaidų bei kūrinių rankraščiai, atrinkti LRT videoarchyvuose esantys su J. Naujalia asmeniu susiję kadrai. „Pabandėme sudėlioti prieškario Lietuvos profesionaliosios muzikos tapsmo situaciją, pasvarstyti, kodėl tokia asmenybė kaip Juozas Naujalis kultūrinėje apyvartoje liko dūlėti archyve“, – sako filmo scenarijaus autorė ir režisierė Z. Kelmickaitė.

15:45 val. – dar viena premjera per LRT PLIUS: Editos Mildažytės dokumentinis filmas **„Uosis, Tigras ir Liepsna“**. <https://youtu.be/ZEcVyqgOr4g>

Tai trijų Lietuvos partizanų liudijimai apie pasipriešinimo kovas ir tų kovų vėliau nulemtą gyvenimą. Visas tris istorijas vienija bendri moraliniai kriterijai – pasirinkimas priešintis antrą sykį vykstančiai sovietų okupacijai, tėvų palaikymas renkantis kovą už Lietuvos laisvę, tvirtas tikėjimas, moralinės nuostatos ir aiškūs idealai. Trys partizanai – tai Julija Žibutienė, Vytautas Balsys, Juozas Jakavonis. Šių asmenybių istorijos panašios ir kartus labai skirtingos.

Filmo „Uosis, Tigras ir Liepsna“ autorė Edita Mildažytė sako, kad sąmoningai nenaudojo jokių pokario kovų tyrėjų komentarų – rėmėsi tik liudijimais, nes ir po 50 metų tiriančių šią temą bus daugybė, o liudytojų – ne. Autorė pasirinko, pasak jos, minkštą, neagresyvų būdą kalbėti apie skaudžius, vėliaus niekintus ir slepiamus, o pastarosiomis dienomis perdėta, kategoriška retorika pateikiamus dalykus išsakyti paprastai, tiesiai ir neužgausiai.

„Kovas, tremtį, panieką ir persekiojimus ištvėrę mano filmo herojai yra daug tolerantiškesni, nei daugybė šalia jų besišliejančių...“ – sako Edita Mildažytė.

16.30 val. dokumentinių filmų cikle „**Neužmiršti**“ per LRT TELEVIZIJĄ – pasakojimas apie vieną iš Sausio 13-osios herojų – Vytautą Koncevičių (premjera).

https://youtu.be/_2Dme3OFcNg

„Vytauto Koncevičiaus likimas nepaprastai dramatiškas. Lietuvos partizano sūnus, tremtyje

netekęs brolio ir tėvo, pats paaukojo savo gyvybę vardan Lietuvos laisvės”, – pasakoja dokumentinio filmo autoriai Česlovas, Aistė ir Audrius Stoniai. Anot jų, V. Koncevičiaus gyvenimo istorija pamažu grimzta į užmarštį. Sovietinių budelių sunaikintos šeimos artimųjų nebėra. Todėl išsaugoti prisiminimus draugų, kaimynų, bendradarbių ir gydytojo, lemtingą naktį bandžiusio išsaugoti išcentrine kulka suvarpyto žmogaus gyvybę buvo be galo svarbu.

19.30 val. – dar viena dokumentikos premjera per LRT TELEVIZIJĄ: **„Misija Sibiras’18. Surasti savus“** (rež. Lukas Pačkauskas). <https://youtu.be/WRmoJ4YDOi8>

Filmas perteikia emocijas ir darbus, kuriuos praėjusių metų ekspedicija nuveikė lietuvių tremties vietose Kazachstano stepėse. Karagandos, Balchašo bei Žezkazgano apylinkėse „Misija Sibiras“ komanda ieškojo lietuvių, taip ir negrįžusių namo. Skaičiuojama, jog sovietų represijų metais čia buvo kalinama nuo 20 000 iki 80 000 lietuvių. Daugumos jų likimai nėra žinomi iki šiol.

Filmo kūrėjas Lukas Pačkauskas sako, jog dokumentiniame filme žiūrovai išvys vaizdus, kurie atmintyje gali įstrigti ilgam. Jis teigia, jog filmo kūrimo procesas buvo nemenkas iššūkis: „Kuriant 2018 metų ekspedicijos dokumentinį filmą reikėjo daug kartų lipti per save. Mes lankėmės tose Kazachstano vietose, kurias protu sunku suvokti. Buvo daugybė kartų, kai norėjau padėti kamerą, nes nebežinojau, ar dar galiu fiksuoti tuos vaizdus, bet tada supranti, jog visa tai turi pamatyti ne vien 24 žmonės iš „Misija Sibiras’18“ komandos – tai turi pamatyti visi”.

Filme skamba ir pačių ekspedicijos dalyvių profesionaliai įrašyta Alinos Orlovos dainos „Ramuma“ aranžuotė. Tai daina, kuri lydėjo „Misija Sibiras’18“ ekspediciją visos kelionės metu. Jos klipą galima rasti: <https://www.youtube.com/watch?v=nffgPyK0EWk>.

21 val. LRT TELEVIZIJA kviečia žiūrėti didelio pasisekimo sulaukusią lietuvių istorinę dramą **„Emilija iš Laisvės alėjos“** (2017 m.). Režisieriaus Donato Ulvydo sukurtoje istorijoje kalbama apie pasipriešinimą ir kovą, kylančią iš laisvės troškimo. Apie gyvą viltį ir nemirtingą meilę, kylančią iš laisvės ilgesio. Filmo veiksmas susijęs su neramumais, Kaune prasidėjusiais 1972 metais po Romo Kalantos susideginimo.

Išskirtines medžiagas Kovo 11-ąją pristatys portalas LRT.LT. Pirmoji - interviu su mokytoju Ernestu Samsonu. Žurnalistikos studijas baigęs ir dokumentinį kiną kūręs E. Samsonas pasuko į mokyklą ir šiuo metu yra pirmokų mokytojas. Jis kalbės apie tai, kodėl tapo mokytoju ir kaip svarbu pedagogui ne tik mokyti, bet ir nesustoti mokytis pačiam.

Kita medžiaga - apie Lietuvą mokslininko akimis. „Lietaus šalimi esame vadinami ne be reikalo. Turime tiek vandens, kad kaimynai gali mums pavydėti“, - sako Vilniaus universiteto Kartografijos ir geoinformatikos katedros vedėjas, profesorius Algimantas Česnulevičius. Vartydamas Lietuvos nacionalinį atlasą, jis atskleidė, kuriuose šalies miestuose palankiausios sąlygos ūkininkauti, kuriuose dažniausiai šviečia saulė ir kuo skiriasi žemės paviršius prie sostinės oro uosto bei Tauro kalno.

